

Изх. № 16/28.3.2025 г.

От: Екологично сдружение „За Земята“

За контакти: гр. София 1164, ул. Миджур № 12, ет. 3

t.todorov@zazemiata.org

До: Г-н Росен Желязков,
Министър председател на република
България

Г-н Жечо Станков, министър на енергетиката

Г-жа Павела Митова,
председател на Комисията по енергетика

Йорданка Чобанова
Ръководител на Представителството на
Европейската комисия в България

Относно: **Площадката на спрения за пореден път проект „АЕЦ Белене“ да бъде използвана за неядрени цели. Създаване на икономическа зона която да обхваща Свищов , Белене и Никопол. Реакторите от площадката Белене да се продават след анализ за съвместимост на парогенераторите с тези на АЕЦ Козлодуй 5-6 и икономически анализ на разходите**

Уважаеми г-н Желязков,

От Екологично сдружение За Земята имаме дълга, 30 годишна история на противопоставяне на корупционния проект АЕЦ Белене. В крайна сметка няма АЕЦ Белене, ние се оказахме прави когато десетилетия в своите анализи, доклади, интервюта по медиите и писма до правителството предупреждавахме че този проект няма бъдеще. За съжаление не се зарадвахме на този резултат, защото няма АЕЦ Белене но и над 3 милиарда лева ги няма в бюджета.

Смятаме за разумно базирайки се на сериозния ни опит и експертиза в областта на енергийния сектор и конкретно по темата за проектите за нова АЕЦ да предоставим на правителството своята гледна точка при вземане на решения в ядрения сектор.

Корупционният проект АЕЦ Белене

Началото на строежа на АЕЦ Белене беше поставено през 1987. Икономическите реалности наложиха спирането му на 3 пъти с правителствени решения, през 1991, 2012 и 2023 година. През 2002 и 2018г. отново с решения на правителството се предприемат опити за рестарт на идеята за строеж на втора атомна централа. Въпреки поредното спиране на строителството на втора АЕЦ, площадката на Белене продължава да трупа разходи от бюджета.

Възможност за безядрено използване на площадката на АЕЦ Белене

Години наред сме свидетели на бездействието на няколко правителства и на политиките от всички парламентарно представени партии по отношение безядреното бъдеще на площадката на корупционния проект за строеж на АЕЦ Белене. Забрави се дори правителственото предложение от 2012 г. за използване на площадката след прекратяване на проекта. Игнорирани бяха всички разумни предложения, направени от представители на местната общественост, учени и бизнес в региона, от НПО и експерти.

През 2012 г. от За Земята организирахме национален конкурс за безядрено използване на площадката.

Време е този провален проект да бъде оставен в историята на корупцията и да бъдат спрени разходите по него, да се осигури безядрено бъдеще на площадката на АЕЦ Белене.

Но това не трябва да означава прекратяване на търсене на отговорност от виновните за огромното разхищение на средства от държавния бюджет, от политиките и чиновниците, които подписваха споразумения с Русия в интерес на руските интереси. Площадката би могла да се използва като икономическа зона която да обхваща Свищов, Белене, Никопол. Подобна икономическа зона би помогнала за подобряване баланса в неравномерното развитие между Северна и Южна България.

За целта е необходимо да има решение на правителството площадката да бъде извадена от активите на НЕК, което ще позволи на държавата да се разпорежда с нея.

Нашите предложения към правителството

- **Предлагаме** нашето правителство да обяви международен конкурс за бъдещото използване на вече изградената площадка в Белене с ясни параметри и да избере най-добрия проект след икономически анализ на ползите и вредите, както и съблюдавайки опазването на околната среда в региона. Така този символ на корупция ще престане да разхищава нови средства от бюджета, а ще генерира приходи и ще подпомогне развитието на региона.
- Площадката би могла да се използва като икономическа зона която да обхваща Свищов, Белене, Никопол. Подобна икономическа зона би помогнала за подобряване баланса в неравномерното развитие между Северна и Южна България.
 - За целта е необходимо да има решение на правителството площадката да бъде извадена от активите на НЕК, което ще позволи на държавата да се разпорежда с нея.
- **Инфраструктура** на площадката, подходяща за икономическа/индустриална зона:
 - Пристанище
 - ж.п. линия и гара
 - електропровод
 - изграден административен комплекс
 - складове
 - бетонна база

- **Препоръчваме:**
 - Одобрените проекти да имат дългосрочна визия за развитие на площадката;
 - Да отчитат местните и регионалните особености, природните условия;
 - Да бъдат иновативни и да подкрепят устойчивото развитие;
 - Предложенията могат да включват част от площадката или да комбинират няколко идеи.
- **На разположение сме ако правителството има нужда от наша експертиза по тези предложения**

Продажба на реакторите от Белене

Във връзка с решението за продажба на ядреното оборудване от площадката в Белене на АЕЦ Хмелницки в Украйна се обръщаме към вас с конкретни предложения. За вземането на решение в обществен интерес е добре да се направи анализ за съответствие на парогенераторите от реакторите на площадката в Белене с парогенераторите на 5-6 блок в АЕЦ Козлодуй, както и икономически анализ на разходите по съхранението им в АЕЦ Козлодуй.

Ако има съответствие и разходите по съхранението са разумни, предлагаме те да бъдат запазени за АЕЦ Козлодуй, при проблем с парогенераторите в Козлодуй ще бъде трудно да се поръчат нови заради враждебността на Русия, дори ако е възможно да бъдат произведени и доставени от друг производител цената им ще бъде по-висока. Ако няма съответствие или разходите по съхранението са високи е добре реакторите от Белене да бъдат продадени на АЕЦ Хмелницки в Украйна с оглед намаляване на загубата от над 3 милиарда която корупционния проект АЕЦ Белене причини на бюджета.

Както и с оглед предложеното от нас безядрено използване на площадката в Белене. Друг въпрос е защо украинското правителство залага отново на ядрена енергия след окупирането от руските войски на най-голямата в Европа АЕЦ, Запорожие и изваждането и от строя.

За контакти:

Тодор Тодоров – Координатор в направление Енергиен преход в За Земята

t.todorov@zazemiata.org

+359887122801

28.3.2025 г.

гр. София